

Olje- og energidepartementet
Att: Per Håkon Høisveen
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET	
08 /	549-53
DATO 20 APR. 2009	
AN	EKSP.

Vår saksbehandler/tlf.
Andreas Bratland, +47 22 03 74 96

Vår ref.
200901472
Deres ref.

Oslo,
17.04.2009

Havenergiloven: Høringsuttalelse fra Forskningssrådet

Generelt ser dette ut til å være et gjennomarbeidet og godt dokument, både med tanke på regulering av økonomiske, miljømessige og sikkerhetsmessige forhold. Lovtekst, merknader og andre opplysninger synes å danne et egnet rammeverk og vil gi godt rom for en hensiktsmessig videre detaljering. Dette ved at det på mange av punktene gis hjemmel for at departementet gir ulike bestemmelser og stiller ulike vilkår, samt gir utfyllende forskrifter ut over det som er angitt i lovteksten. I tillegg åpnes det for at det over tid kan være nødvendig å revidere lovverket i takt med utviklingen. Det er etter vår vurdering bra.

Lite av innholdet i dokumentet har direkte relevans for forskning og utvikling på teknologier, energisystemer og samfunnsøkonomiske forhold knyttet til havbasert fornybar energiproduksjon. Vi vil likevel kommentere noen få punkter basert på vår kunnskap om vindkraft til havs:

5.3 Åpning av areal, s. 9

"... Det legges derfor opp til at det i særlige tilfeller kan gis unntak fra reglene om åpning av areal. Slike særlige tilfeller kan tenkes å være etablering av ulike former for testprosjekter som enkeltstående innretninger med begrenset varighet, eller der mindre anlegg for fornybar energiproduksjon tenkes knyttet opp mot petroleumsanlegg for å forsyne disse."

Dette er en svært viktig formulering. Her er det også viktig å sørge for at arealene som først åpnes har en relativt gunstig beliggenhet i forhold til etablert nettinfrastruktur. Det vil trolig bli behov for å åpne for testprosjekter både på dypere områder egnet for flytende installasjoner og på grunnere områder egnet for bunnfaste installasjoner.

6. Forholdet til annet regelverk – Forurensningsloven, s. 15

"Vindturbiner kan innebære noe støy. Det er imidlertid ikke grunnlag for å anta at denne støyforurensningen kan ha virkning ut over lokale effekter. Europeiske undersøkelser indikerer at fisk og marine pattedyr ikke generelt unnviker vindmølleparker, men kunnskapen er foreløpig begrenset."

Det bør stilles krav om at konsesjonssøkeren vedlegger en eller flere nyere undersøkelser av disse forholdene fram til det er oppnådd en omfattende dokumentasjon og en form for vitenskapelig konsensus på at fisk og marine pattedyr ikke i signifikant grad unnviker vindmølleparker. Se for

eksempel rapporten "Effects of offshore wind farm noise on marine mammals and fish" (2006):
<http://www.offshorewindfarms.co.uk/Assets/BIOLARep06072006FINAL.pdf>

Merknader til § 1-2 (Virkeområde), s. 19:

"Utvikling av et offshore kraftnett samt utviklingen innen karbonhåndtering (CCS) kan gjøre det interessant med andre energianlegg til havs enn de fornybare. Bestemmelsen skal gjøre det mulig å underlegge eventuelle planer om slike anlegg en helhetlig offentlig konsesjonsbehandlingsprosess, dersom dette er ønskelig."

Det er bra at dette viktige momentet er tatt med her. Det er for øvrig ikke bare utviklingen innen CCS som kan aktualisere andre energianlegg til havs enn de fornybare. Dersom en stor utbygging av vindkraft til havs blir gjennomført, vil det etter hvert bli behov for mer reservekraft enn det som i dag er tilgjengelig gjennom vannkraftsystemen. Reservekraft for flere store vindparker vil trolig vil være en kombinasjon av vannkraft og gasskraft. Med hensyn til at naturgass allerede er tilgjengelig i potensielle vindkraftområder, vil det kunne bli aktuelt å bygge ny gasskraftkapasitet i de samme områdene. Offshore gasskraftproduksjon vil kunne fungere som reservekraft/balansekraft i samspill med offshore vindkraft, delvis på samme måte som for vannkraftsystemene.

Merknader til § 1-4 (Definisjoner), s. 20:

"... I tillegg til de i loven nevnte energibærere vil dette også omfatte for eksempel solenergi og osmotisk energi."

En eventuell realisering av osmotisk energiproduksjon vil i all hovedsak skje innenfor grunnlinjen, i forbindelse med at ferskvann renner ut i sjøen. Vi foreslår derfor å stryke osmotisk energi som eksempel. Alternativt kan man eventuelt her vurdere å nevne energiproduksjon fra marine alger som kan tenkes anlagt i lovens virkeområde, utenfor grunnlinjen.

Merknader til § 8-1 (Systemansvar), s. 28

"Ivaretagelse av systemansvar er nødvendig i ethvert kraftsystem for å sikre momentan balanse i flyten av elektrisk energi. Systemansvaret skal dessuten ivareta forsyningssikkerhet og en rasjonell og forsvarlig drift av systemet for øvrig."

Første ledd slår fast at departementet kan utpeke systemansvarlig innen lovens virkeområde på nærmere fastsatte vilkår."

Lovens virkeområde er norsk sjøterritorium, sjøområder over norsk kontinentalsokkel og norsk økonomisk sone, altså "til havs". På lang sikt kan det kanskje være fornuftig å tildele systemansvar for et definert havområde alene, men i den første fasen vil det kanskje være bedre å knytte systemansvaret til ett av de tre eksisterende områdene Sør-Norge, Midt-Norge og Nord-Norge. Dette fordi "momentan balanse i flyten av elektrisk energi" i mange tilfeller vil være avhengig av at produksjonen av vindkraft skjer i samspill med produksjon av vannkraft.

§ 10-4 (Opplysningsplikt), s. 39

"Informasjonsplikten omfatter også opplysninger og statistikk av teknisk karakter knyttet til utbygging, drift, og produksjon samt ressurs- eller miljøforhold av interesse for departementet."

Det er positivt at utkastet til lovtekst har med en slik bestemmelse. Det bør også i størst mulig grad legges til rette for at denne typen informasjon kan tilflyte aktører som driver FoU og forretningsutvikling innen offshore vindkraft.

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Fridtjof Unander
Avdelingsdirektør
Avdeling for energi og petroleum

Andreas Bratland
Rådgiver
Divisjon for store satsinger